WEWNĄTRZSZKOLNY

SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

W VI LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM

NA ROK SZKOLNY 2018/2019

Opracowała:

Mariola Włodarczyk

doradca zawodowy

DEFINICJE POJĘĆ

Wewnątrzszkolny system doradztwa – *ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.*

System określa: role i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy.

Doradztwo zawodowe – *świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.*

Doradca zawodowy – *osoba udzielająca pomocy w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży, osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuacje życiową, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.*

Informacja zawodowa – *zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowania decyzji.*

Informacje edukacyjna – *zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem i nabywaniem kwalifikacji.*

Poradnictwo zawodowe – *długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.*

Zawód – *wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.*

ZAŁOŻENIA WSDZ

1. **Podstawy prawne** regulujące kwestię zadań szkoły w zakresie przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, planowania kariery zawodowej, organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zadań stojących przed doradcą zawodowym:

   - *Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty* (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572 z późn. zm.):
     Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:
     14) przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia
   - *Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.):
     § 7.1. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formie:
     ***5) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej** (…);*
     6) warsztatów;
     7) porad i konsultacji.

     § 17. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia kariery zawodowej organizuje się w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Zajęcia prowadzą nauczyciele i specjaliści.
   - *Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 roku w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół* (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z 2002r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416, z 2004 r. Nr 66, poz. 606 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 75, z późn. zm.):
     § 2. 1. Statut gimnazjum określa w szczególności:
     11) *organizację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia.*

2. Wybór zawodu jest procesem rozwojowym (nie jednorazowym aktem decyzyjnym), składającym się z wielu cząstkowych decyzji edukacyjnych i zawodowych podejmowanych na przestrzeni lat życia. Pierwsze ważne decyzje edukacyjno-zawodowe podejmują uczniowie gimnazjum.
3. Na wybór zawodu, kierunku kształcenia wpływają m.in.: predyspozycje osobowościowe jednostki (zainteresowania, zdolności, cechy charakteru i temperamentu, poziom inteligencji), wiedza, umiejętności, doświadczenie, wyznawane wartości, wpływ środowiska, aktywność własna jednostki (jej wizja kariery).
4. WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, ich rodzicami, nauczycielami, współpracę ze środowiskiem i samorządem lokalnym (m.in.: poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, szkołami, Mobilnym Centrum Informacji Zawodowej, instytucjami rynku pracy, itp.)
5. Działania w ramach WSDZ mają charakter zaplanowanych, systematycznych działań.
6. Koordynatorem działań WSDZ jest szkolny doradca zawodowy.

ROLA I ZADANIA OSÓB REALIZUJĄCYCH WSDZ

1.Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ w szkole:

- dyrektor szkoły
- doradca zawodowy

2.Osoby współuczestniczące w realizacji działań:

- pedagog
- wychowawcy
- nauczyciele przedmiotów
- bibliotekarze
- pielęgniarka szkolna
- przedstawiciele instytucji wspierających działania WSDZ (szkoły programowo wyższe, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, Centrum Edukacji Nauczycieli, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej - MCIZ, OHP, urzędy pracy, itp.).

3.Zadania doradcy zawodowego:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- udzielanie indywidualnych porad, konsultacji uczniom, ich rodzicom, nauczycielom;
- koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę;
- współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- wspieranie nauczycieli i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

4.Zadania Rady Pedagogicznej:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa;
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki;
- realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi edukacyjno-zawodowej.

CEL

Celem doradztwa zawodowego jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów, a także informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ DORADZTWA ZAWODOWEGO

DZIAŁANIA KIEROWANE DO UCZNIÓW

L.p.	Tematyka działań	Osoby odpowiedzialne/ realizujące/sojusznicy	Termin realizacji
1.	Diagnozowanie potrzeb uczniów z zakresu doradztwa zawodowego	Doradca zawodowy, wychowawcy	Cały rok
2.	Udzielanie indywidualnych porad i konsultacji	Doradca zawodowy, wychowawcy, poradnie p-p	Cały rok wg potrzeb
3.	Prowadzenie zajęć grupowych dla gimnazjalistów z cyklu „Planuję, decyduję”	Doradca zawodowy	W ciągu roku
4.	Prowadzenie zajęć grupowych dla licealistów z cyklu „Poznawanie własnych zasobów”, Świat zawodów i rynek pracy”; „Rynek edukacyjny. Podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych”.	Doradca zawodowy we współpracy z MCIZ, CKU,	W ciągu roku
5.	Realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu	Nauczyciele przedmiotów	W ciągu roku
6.	Organizowanie wizyt zawodoznawczych u pracodawców, w szkołach zawodowych, CKU	Wychowawcy, doradca zawodowy, n- l przedsiębiorczości CKU, pracodawcy, firmy	W ciągu roku
7.	Organizowanie wizyt na targi szkół	Doradca zawodowy	IV 2019 kl. gim. I 2019 LO
8.	Organizowanie spotkań z przedstawicielami szkół programowo wyższych	Doradca zawodowy, szkoły ponadgimnazjalne, wyższe	W ciągu roku
9.	Spotkania informacyjne o różnych możliwościach edukacyjnych w kraju i za granicą (np. studia, KKZ, szkoły policealne)	Doradca zawodowy, CKU	Listopad 2018
10.	Organizowanie wizyt na targi pracy	Wychowawcy, n-l przedsiębiorczości	W ciągu roku
11.	Spotkania z cyklu „Kariery naszych absolwentów” – prezentacja ścieżek rozwoju zawodowego	Wychowawcy, nauczyciele	W ciągu roku
12.	Udział w Ogólnopolskim Tygodniu Kariery	Doradca zawodowy, SDSiZ RP	X 2018
13.	Organizowanie akcji wspierających przedsiębiorczość uczniów – konkursów organizowanych przez szkołę lub instytucje zewnętrzne /Dni Przedsiębiorczości	Nauczyciel przedsiębiorczości,	XI 2018
14.	Gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych, materiałów multimedialnych (filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowania własnej działalności i samopoznanie	Doradca zawodowy, n-le bibliotekarze, urzędy pracy, CIiPKZ, obserwatoria rynku pracy, ORE,	Cały rok
15.	Wolontariat wstępem do kariery (pierwsze doświadczenie zawodowe)- działalność Szkolnego Klubu Wolontariusza	Opiekunowie wolontariatu, SKCW	Cały rok
16.	Monitorowanie losów absolwentów	Doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele	Wrzesień/ październik

DZIAŁANIA KIEROWANE DO RODZICÓW

L.p.	Tematyka działań	Osoby odpowiedzialne/ realizujące/sojusznicy	Termin realizacji
1.	Prezentacja założeń informacyjno-doradczych WSDZ	Wychowawcy	Wrzesień/październik
2.	Spotkanie informacyjno-doradcze „Jak pomóc dziecku wybrać zawód, szkołę?”	Doradca zawodowy	Wg potrzeb klas gimnazjalnych
3.	Spotkania informacyjne – „Oferta szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Zasady rekrutacji do szkół”.	Wychowawcy Doradca zawodowy	Kwiecień/maj wg potrzeb wychowawców
4.	Jak wspierać dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych?	Wychowawcy	Wg potrzeb klas licealnych
5.	System edukacji – liceum, matura i co dalej?	Wychowawcy	Wg potrzeb klas licealnych
6.	Udzielanie indywidualnych porad rodzicom uczniów, którzy mają problemy decyzyjne, zdrowotne, emocjonalne, intelektualne, rodzinne.	Doradca zawodowy, wychowawcy, pedagog, poradnie, pielęgniarka, OHP	Wg potrzeb

DZIAŁANIA KIEROWANE DO NAUCZYCIELI, WYCHOWAWCÓW, SPECJALISTÓW

L.p.	Tematyka działań	Osoby odpowiedzialne/ realizujące/sojusznicy	Termin realizacji
1.	Zapoznanie z działaniami w ramach WSDZ na posiedzeniu Rady Pedagogicznej	Doradca zawodowy	Sierpień/wrzesień
2.	Udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego	Doradca zawodowy	Wg potrzeb
3.	Wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego	Doradca zawodowy	Wg potrzeb

TEMATYKA ZAJĘĆ GRUPOWYCH
REALIZOWANYCH PRZEZ DORADCĘ ZAWODOWEGO
W RAMACH GODZIN Z WYCHOWAWCĄ

Klasa III Planuję, decyduję

1. Struktura szkolnictwa, typy szkół ponadgimnazjalnych.
2. Wybieram szkołę, wybieram zawód.
3. Samoocena zdolności, zainteresowań, osobowości, wartości.
4. Stan zdrowia a wybór zawodu, szkoły.
5. Procesy decyzyjne, dokonywanie wyborów.
6. Jak podjąć decyzję o wyborze szkoły?
7. Oferta edukacyjna szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
8. Zasady rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych.
9. Zasady naboru do szkół ponadgimnazjalnych w systemie elektronicznym.
10. Moje plany edukacyjno-zawodowe.

Uwaga : tematyka zajęć, ich kolejność może ulec zmianie w zależności od potrzeb uczniów.

W KLASACH LICEALNYCH

Klasy I Poznawanie własnych zasobów

1. Bilans własnych zasobów .
2. Preferencje zawodowe.

Klasy II Świat zawodów i rynek pracy

1. Diagnoza predyspozycji zawodowych.
2. Wybieram zawód. Moja mapa zawodów.
3. Zawody przyszłości.
4. Moje zasoby a oczekiwania pracodawców oraz wymagania rynku pracy.
5. Moje pierwsze doświadczenia zawodowe.

Klasy III Rynek edukacyjny. Podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

1. Ścieżki kształcenia – kwalifikacje.
2. Jak wyznaczać własne cele?
3. Tworzenie Indywidualnego Planu Działania (cz. I., cz. II) na podstawie bilansu własnych zasobów oraz informacji nt. rynku edukacji i rynku pracy.
4. Etapy podejmowania decyzji.

Uwaga : tematyka zajęć, ich kolejność może ulec zmianie w zależności od potrzeb uczniów.

METODY

- aktywizujące problemowe – burza mózgów, dyskusja
- testowe – kwestionariusze, ankiety, testy
- audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby Internetu i prezentacje multimedialne
- dramy – inscenizacje i odgrywanie ról
- mini wykłady, pogadanki
- inne

PORADNICTWO INDYWIDUALNE

dla uczniów

w Szkolnym Ośrodku Kariery ma na celu w szczególności:

- poznanie swoich zainteresowań, uzdolnień, temperamentu, umiejętności;
- poznanie swoich mocnych i słabych stron;
- poznanie własnych predyspozycji i obszarów zainteresowań zawodowych;
- poznanie specyfiki wybranego zawodu;
- poznanie danych dotyczących aktualnej sytuacji na rynku pracy;
- poznanie rynku pracy w przyszłości i zawodów na nim dominujących;
- poznanie procesu podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych;
- poznanie specyfiki wybranej przez siebie szkoły;
- omówienie z doradcą możliwych kierunków kształcenia;
- poznanie instytucji wspierających w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- poznanie czynności związanych z poszukiwaniem pracy (metody, CV, list motywacyjny, rozmowa kwalifikacyjna);
- udzielanie pomocy w zakresie określenia obszarów zdolności i zainteresowań ucznia, wyboru kierunku kształcenia z uwzględnieniem jego predyspozycji psychofizycznych oraz w planowaniu drogi rozwoju zawodowego;
- analizę przez ucznia własnego potencjału i możliwości wykorzystania go na rynku pracy;
- rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów.

W indywidualnej i grupowej pracy z uczniami wykorzystywane są m.in. następujące narzędzia i zasoby zgromadzone w Szkolnym Ośrodku Kariery:

- kwestionariusze zainteresowań
- testy psychologiczne do samobadania
- testy zainteresowań i predyspozycji zawodowych
- filmy szkoleniowe
- specjalistyczne programy multimedialne
- zestawy ćwiczeń
- informatory o zawodach, możliwościach kształcenia, rynku pracy
- publikacje z zakresu doradztwa zawodowego

EFEKTY

Uczeń:

- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, kompetencje, predyspozycje zawodowe)
- określa wpływ stanu zdrowia na wybór zawodu
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia
- charakteryzuje wybrane zawody
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na rynku pracy
- identyfikuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy
- zna system kształcenia i możliwości kontynuowania nauki
- zna kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół
- określa i ustala swoje cele i plany edukacyjno-zawodowe
- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej
- potrafi sporządzać dokumenty określone procedurą ubiegania się o pracę

EWALUACJA

Ewaluacja skuteczności działań w ramach WSDZ odbywać się będzie poprzez analizę informacji zwrotnej od uczniów, ich rodziców, nauczycieli oraz analizę prowadzonej dokumentacji.